

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu w języku	polskim	Teoria i filozofia języka
	angielskim	Theory and Philosophy of Language

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Dyscyplina/sekcja	językoznawstwo
1.2. Forma kształcenia	stacjonarna
1.3. Poziom kształcenia	Szkoła Doktorska/ rok II
1.4. Osoba prowadząca zajęcia	prof. dr hab. Marek Ruszkowski
1.5. Kontakt	marek.ruszkowski@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Przynależność do modułu	przedmiot dyscyplinowy w sekcji
2.2. Język wykładowy	język polski

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć	wykład, ćwiczenia	
3.2. Liczba godzin	wykład – 15, ćwiczenia – 20	
3.3. Miejsce realizacji zajęć	zajęcia w pomieszczeniu dydaktycznym UJK	
3.4. Forma zaliczenia zajęć	egzamin, zaliczenie z oceną	
3.5. Metody dydaktyczne	wykład praca z tekstem prezentacje	
3.6. Wykaz literatury	podstawowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przewodnik po filozofii języka, red. J. Odrowąż-Sypniewska, Kraków 2016. 2. B. Stanosz, 10 wykładów z filozofii języka, Warszawa 1991. 3. I. Bobrowski, Językoznawstwo racjonalne. Z zagadnień teorii językoznawczej i metodologii opisów gramatycznych, Kraków 1993. 4. I. Bobrowski, Zaproszenie do językoznawstwa, Kraków 1998. 5. A. Majewicz, Języki świata i ich klasyfikowanie, Warszawa 1989. 6. R. Hammerl, J. Sambor, O statystycznych prawach językowych, Warszawa 1993.
	uzupełniająca	<ol style="list-style-type: none"> 1. Grobler A., Metodologia nauk, Kraków 2006. 2. J. Such, M. Szcześniak, Filozofia nauki, Poznań 1997. 3. M. Heller, Filozofia nauki. Wprowadzenie, Kraków 2009. 4. Gruzca F., Zagadnienia metalingwistyki, Warszawa 1983. 5. Polański K. (red.), Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, Wrocław-Warszawa-Kraków 1993. 6. Perlin J., Metodologia językoznawstwa diachronicznego, Warszawa 2004. 7. Stalmaszczyk P. (red.), Metodologie językoznawstwa – podstawy teoretyczne, Łódź 2006. 8. Stalmaszczyk P. (red.), Metodologie językoznawstwa – filozoficzne i empiryczne problemy w analizie języka, Łódź 2010.

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1. Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć)

- C1. Nabycie przez doktoranta systemowej wiedzy o filozofii nauki i metodologii nauk, ich miejscu w systemie wiedzy humanistycznej, strukturze i funkcjach.
- C2- Uogólnienie wiedzy z zakresu językoznawstwa teoretycznego na szerokim tle semiotyki, filozofii, psychologii i socjologii języka.
- C3- Pogłębienie wiedzy o metodologii badań lingwistycznych oraz historii myśli teoretyczno-metodologicznej w zakresie językoznawstwa.
- C4 - Wdrożenie podstaw refleksji metodologicznej w zakresie badań różnego typu.
- C5- Szczegółowe zapoznanie się ze specyfiką poszczególnych metod badań językoznawczych.
- C6 – Przygotowanie metodologiczne do samodzielnego przeprowadzenia badań językoznawczych.

4.2. Treści programowe

Wykład

1. Filozoficzne i metodologiczne rozumienie pojęć: „język”, „mowa”, „tekst”, „dyskurs”. Sposoby definiowania języka. Ontologia, epistemologia i metodologia badań językoznawczych.
2. Rozwój metodologii językoznawstwa (związki językoznawstwa z filozofią, filologią, psychologią, socjologią, semiotyką). Przedmiot i zadania językoznawstwa w różnych ujęciach metodologicznych.
3. Metodologiczne kierunki w językoznawstwie. Lingwistyczne teorie i koncepcje.
4. Relacje pomiędzy nurtami metodologicznymi a koncepcjami filozoficznymi. Współczesne tendencje w lingwistyce na tle rozwoju nauk o człowieku i społeczeństwie.
5. Metodologiczne problemy języka w jego stosunku do rzeczywistości, psychiki ludzkiej, społeczeństwa, kultury. Ontologia i typy znaków. Różne podejścia w badaniach fonologicznych, gramatycznych, semantycznych, stylistycznych.
6. Epistemologia językoznawcza. Problemy prawdy i poznania w lingwistyce.
7. Podstawy i aspekty badań językoznawczych. Ilość i jakość w badaniach językoznawczych. Relacja: teoria lingwistyczna – fakt językowy.

Ćwiczenia

1. Gatunki wiedzy ludzkiej.
2. Typy nauk i ich klasyfikacja.
3. Miejsce językoznawstwa w strukturze nauki.
4. Metalingwistyka jako refleksja nad sposobami uprawiania językoznawstwa.
5. Paradygmaty nauki i paradygmaty językoznawcze.
6. Metody badań lingwistycznych.
7. Języki świata i uniwersalia językowe.

4.3. Przedmiotowe efekty uczenia

Efekt	Doktorant, który zaliczył przedmiot	Odniesienie do efektów uczenia w Szkole Doktorskiej
w zakresie WIEDZY:		
W01	Posiada usystematyzowaną wiedzę na temat doświadczenia językowego człowieka, znaczenia jego badania metodologicznego w naukach humanistycznych, określa miejsce i rolę metodologii lingwistycznej w systemie nauk humanistycznych, jest w stanie twórczo stosować metodologię w działalności badawczej.	P8S_WG
W02	Samodzielnie określa istotę i cechy poszczególnych metod badania lingwistycznego, ma całościową usystematyzowaną wiedzę metodologiczną (ontologiczną, epistemologiczną i metodyczną), wiedzę teoretyczną w zakresie językoznawstwa oraz wiedzę o ośrodkach i szkołach badawczych.	P8S_WG
W03	Objaśnia różnice między poszczególnymi szkołami i nurtami lingwistycznymi poprzez odniesienie do ich zasad metodologicznych oraz określenie właściwych im metod badawczych.	P8S_WG
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI:		
U01	Określa istotę metodologiczną badanego tekstu lingwistycznego, ocenia słuszność i poprawność stosowania różnych metod analizy lingwistycznej, posiada zaawansowane umiejętności badawcze.	P8S_UW
U02	Ocenia metodologiczne cechy poszczególnych teoretycznych postulatów językoznawczych, zestawia i rozróżnia analizy językoznawcze dokonane z różnych pozycji filozoficznych, teoretycznych i metodologicznych, posiada zaawansowane umiejętności dokumentowania wyników prac badawczych.	P8S_UW
U03	Samodzielnie wybiera metody badań lingwistycznych w zależności od materiału językowego i celu poznawczego, posiada umiejętność argumentowania i formułowania własnych oryginalnych poglądów.	P8S_UU
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:		
K01	Jest świadomy zróżnicowania nauki o języku pod względem metodologicznym, samodzielnie określa się pod względem metodologicznym, ma świadomość poziomu własnych kompetencji badawczych.	P8S_KK

K02	Krytycznie ocenia badania językoznawcze z perspektywy metodologicznej, potrafi zastosować wiedzę metodologiczną w pracy zawodowej, wykazuje kreatywność w poszukiwaniu nowych obszarów badań.	P8S_KK
K03	Jest wrażliwy na dogmatyzm naukowy spowodowany ignorowaniem wiedzy metodologicznej i teoretycznej, dba o wysoki poziom kultury naukowej w środowisku społecznym, ma świadomość przynależności do wspólnoty naukowej.	P8S_KO

4.4. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się		
Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
wykład (W)*	3	Wykazuje wiedzę w stopniu podstawowym, ma istotne luki w umiejętnościach i kompetencjach. 51-60 % prawidłowo wykonanych zadań powierzonych doktorantowi.
	3,5	Wykazuje wiedzę w stopniu podstawowym lub średnio zaawansowanym, ma luki w umiejętnościach i kompetencjach. 61-70 % prawidłowo wykonanych zadań powierzonych doktorantowi.
	4	Wykazuje wszystkie efekty kształcenia w stopniu podstawowym. 71-80 % prawidłowo wykonanych zadań powierzonych doktorantowi.
	4,5	Wykazuje wszystkie efekty kształcenia w stopniu średnio zaawansowanym. 81-90 % prawidłowo wykonanych zadań powierzonych doktorantowi.
	5	Wykazuje wszystkie efekty kształcenia w stopniu zaawansowanym. 91-100 % prawidłowo wykonanych zadań powierzonych doktorantowi.
ćwiczenia (C)*	3	Wykazuje wiedzę w stopniu podstawowym, ma istotne luki w umiejętnościach i kompetencjach. 51-60 % prawidłowo wykonanych zadań powierzonych doktorantowi.
	3,5	Wykazuje wiedzę w stopniu podstawowym lub średnio zaawansowanym, ma luki w umiejętnościach i kompetencjach. 61-70 % prawidłowo wykonanych zadań powierzonych doktorantowi.
	4	Wykazuje wszystkie efekty kształcenia w stopniu podstawowym. 71-80 % prawidłowo wykonanych zadań powierzonych doktorantowi.
	4,5	Wykazuje wszystkie efekty kształcenia w stopniu średnio zaawansowanym. 81-90 % prawidłowo wykonanych zadań powierzonych doktorantowi.
	5	Wykazuje wszystkie efekty kształcenia w stopniu zaawansowanym. 91-100 % prawidłowo wykonanych zadań powierzonych doktorantowi.
inne (...)*	3	
	3,5	
	4	
	4,5	
	5	

* Niepotrzebne usunąć

Marcel Ruszkowski